

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОЛІТОЛОГІЇ

УДК 316.3:355.4(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-9385/2024-4-6>

ГРОМАДСЬКА АКТИВНІСТЬ МОЛОДІ У ЧАС ВІЙНИ: СИНЕРГІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ ТА ЕМПІРИЧНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ

Кузьмук Ольга Миколаївна,

кандидат соціологічних наук, доцент,

доцент кафедри політології та публічного управління

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID ID: 0000-0002-9729-1785

Researcher ID: S-5115-2017

Життя в умовах соціальної невизначеності та нестабільності створює ряд викликів та загроз, але, поруч з викликами, є і можливості, які є поштовхом до позитивних соціальних змін та якісних перетворень як громади так і країни в цілому. Зрештою, суспільна нестабільність та криза може проявити себе як своєрідний каталізатор для активізації громадської участі та активності, молодіжних рухів, які активно сприяють соціальним змінам та гуманітарній допомозі. Молоді люди виступають важливими агентами змін, залучаючи свої ресурси та енергію для допомоги постраждалим, організації гуманітарних акцій і захисту прав людини в умовах кризи. У статті досліджується роль молоді у громадській активності під час збройних конфліктів, зокрема їхній внесок у соціальні рухи, волонтерські ініціативи та підтримку місцевих громад.

Дослідження базується на якісному аналізі досвіду молодих активістів, їхніх мотивацій, викликів, з якими вони стикаються, та досягнень, яких їм вдається досягти в умовах війни. Авторка статті особливо акцентує увагу на механізмах, що сприяють залученню молоді до громадських ініціатив, включаючи використання соціальних медіа, нетворкінг та партнерство з уже існуючими організаціями. Ці аспекти підкреслюють, як сучасні технології змінюють традиційні підходи до волонтерства та активізму.

Крім того, стаття розглядає здатність молоді формувати нові соціальні зв'язки та створювати інноваційні рішення в умовах нестабільності, що свідчить про їхню гнучкість і адаптивність. Важливість підтримки молодіжних ініціатив підкреслюється як критичний елемент для зміцнення громадянського суспільства та забезпечення стійкості в кризових ситуаціях. Висновки статті можуть стати основою для розробки стратегій підтримки молоді, які сприятимуть розвитку соціальних змін у суспільстві.

Емпіричною основою статті є серія досліджень, проведених Аналітичним центром «Волинь» Волинського національного університету імені Лесі Українки. У фокусі уваги – дослідження, спрямовані на вивчення молоді та молодіжних ініціатив, зокрема на аналіз мотивацій, які спонукають молодих людей брати участь у соціальних акціях та волонтерських проєктах. Важливими аспектами є також вивчення впливу соціальних та економічних умов на активність молоді, а також їхні очікування щодо змін у суспільстві. Дослідження включає якісні методи, такі як інтерв'ю та фокус-групи, що дозволяє отримати глибше розуміння потреб та інтересів молодих активістів. Це дає змогу виявити не лише виклики, з якими вони стикаються, але й можливості для їхнього розвитку та участі в громадських ініціативах.

Дослідження акцентує на потенціалі молоді як рушійної сили під час воєнних конфліктів, відкриваючи нові перспективи для вивчення їхньої ролі у формуванні соціального порядку. Це дослідження також має на меті підвищити усвідомлення суспільства щодо важливості активної участі молоді в громадських справах, а також надати рекомендації для політиків, які прагнуть підтримувати молодіжні ініціативи в контексті соціальної справедливості та прав людини.

Крім того, стаття розглядає здатність молоді формувати нові соціальні зв'язки та створювати інноваційні рішення в умовах нестабільності, що свідчить про їхню гнучкість і адап-

тивність. Важливість підтримки молодіжних ініціатив підкреслюється як критичний елемент для зміцнення громадянського суспільства та забезпечення стійкості в кризових ситуаціях. Висновки статті можуть слугувати основою для розробки стратегій підтримки молоді, які сприятимуть розвитку соціальних змін у суспільстві, підкреслюючи синергію між теоретичними концепціями та емпіричною реальністю громадської активності.

Ключові слова: громадська активність, молодь, війна, соціальні рухи, волонтерство, гуманітарна допомога, правозахисна діяльність, громадянське суспільство, соціальні зв'язки, агенти змін.

Kuzmuk Olga. Youth activism during wartime: synergy of theoretical concepts and empirical reality of civic engagement

Life in conditions of social uncertainty and instability presents a series of challenges and threats, but alongside these challenges, there are also opportunities that serve as a catalyst for positive social change and qualitative transformations both within communities and at the national level. Ultimately, societal instability and crisis can act as a unique catalyst for the activation of civic participation and activism, particularly among youth movements, which actively contribute to social change and humanitarian assistance. Young people play a crucial role as agents of change, mobilizing their resources and energy to help those affected, organize humanitarian actions, and protect human rights in times of crisis.

The article thoroughly examines the role of youth in civic activity during armed conflicts, focusing on their contributions to social movements, volunteer initiatives, and support for local communities. The research is based on a qualitative analysis of the experiences of young activists, their motivations, the challenges they face, and the achievements they attain in wartime conditions. The author particularly emphasizes the mechanisms that facilitate youth engagement in civic initiatives, including the use of social media, networking, and partnerships with existing organizations. These aspects highlight how modern technologies are transforming traditional approaches to volunteering and activism.

Furthermore, the article explores the ability of youth to form new social connections and create innovative solutions in conditions of instability, demonstrating their flexibility and adaptability. The importance of supporting youth initiatives is underscored as a critical element for strengthening civil society and ensuring resilience in crisis situations. The conclusions of the article may serve as a foundation for developing strategies to support youth that will foster social change within society.

The empirical foundation of the article consists of a series of studies conducted by the Analytical Center "Volyn" at Lesya Ukrainka Volyn National University. The focus of these studies is on examining youth and youth initiatives, particularly analyzing the motivations that encourage young people to participate in social actions and volunteer projects. Important aspects also include studying the impact of social and economic conditions on youth activity, as well as their expectations regarding changes in society. The research employs qualitative methods, such as interviews and focus groups, which allow for a deeper understanding of the needs and interests of young activists. This enables the identification of not only the challenges they face but also the opportunities for their development and participation in civic initiatives.

The research emphasizes the potential of youth as a driving force during armed conflicts, opening new perspectives for studying their role in shaping social order. This study also aims to raise societal awareness about the significance of active youth participation in civic affairs, as well as to provide recommendations for policymakers seeking to support youth initiatives in the context of social justice and human rights.

Furthermore, the article examines the ability of young people to form new social connections and create innovative solutions in conditions of instability, demonstrating their flexibility and adaptability. The importance of supporting youth initiatives is emphasized as a critical element for strengthening civil society and ensuring resilience in crisis situations. The conclusions of the article can serve as a foundation for developing strategies to support youth, promoting social change in society while highlighting the synergy between theoretical concepts and the empirical reality of civic engagement.

Key words: civic activity, youth, war, social movements, volunteering, humanitarian aid, human rights activism, civil society, social connections, agents of change.

У контексті збройних конфліктів, таких як війна в Україні, дослідження громадської активності молоді набуває особливого значення. Війна суттєво змі-

нює динаміку молодіжної активності, впливаючи на рівень мобілізації та згуртованості молодого покоління, структуру молодіжних організацій, а також

відображається на відносинах між державою та молодіжним громадянським суспільством. Аналіз громадської активності молоді в умовах війни дозволяє зрозуміти, як збройні конфлікти змінюють політичну і соціальну поведінку молодих людей, а також які фактори сприяють або, навпаки, перешкоджають підтриманню демократичних процесів у кризові періоди. Дослідження молодіжного активізму в таких умовах виявляє, як молодь стає двигуном соціальних змін, активно залучаючи свої голоси у важливі суспільні питання та проявляючи солідарність в умовах викликів, що постають перед країною.

Методологія дослідження громадської активності молоді в умовах війни вимагає застосування комплексного наукового підходу, який інтегрує різноманітні методи та принципи аналізу [10]. Основою методологічного інструментарію є системний підхід, що дозволяє розглядати молодіжну активність як складну систему з численними взаємопов'язаними елементами. Це включає аналіз індивідуальних дій молоді, діяльності молодіжних організацій, впливу медіа на формування молодіжних поглядів, а також соціальних і економічних чинників, що впливають на їхню активність. Застосування системного підходу сприяє глибшому розумінню закономірностей у молодіжній поведінці під час війни та виявленню взаємозв'язків між різними компонентами політичної активності молоді. Таке дослідження дозволяє виявити, як молодь адаптується до змін у соціально-політичному середовищі та які чинники спонукають їх до активного залучення у суспільні процеси.

Громадська активність молоді визначається як участь молодих людей у діяльності, спрямованій на поліпшення якості життя в суспільстві через громадські ініціативи та організації. Ця активність може бути як формальною, так і неформальною, охоплюючи широкий спектр дій – від волонтерства до участі у молодіжних рухах та ініціативах, що мають на меті впровадження соціальних змін. Молодіжна активність є важливою

складовою громадянського суспільства, яке відіграє ключову роль у підтримці демократичних цінностей та розвитку соціальної взаємодії [11].

Дослідження громадянської активності молоді є важливим предметом аналізу в соціології, політології та культурології, оскільки воно відображає участь молоді у суспільних процесах, їхню здатність впливати на політичні рішення та соціальні зміни. У контексті війни форма і зміст цієї активності можуть зазнавати значних змін, що потребує глибшого теоретичного осмислення. Особливо важливо вивчати, як молодь адаптується до нових викликів і які нові форми активності виникають у відповідь на кризові ситуації.

Поняття «громадянська активність» молоді досліджується через призму впливу війни на їхню поведінку, мотивацію та залученість у соціальні рухи, що вимагає глибшого теоретичного осмислення в умовах сучасних викликів. Дослідження цих аспектів допомагає зрозуміти, як молодь адаптується до нових реалій і стає активним агентом змін у суспільстві [9].

Фактори, що впливають на громадську активність молоді, включають соціально-економічні умови, оскільки війна часто призводить до економічних труднощів, що може стимулювати молодих людей до активнішої участі в соціальних рухах. Політична нестабільність може сприяти формуванню нових форм активності, коли молодь починає вимагати своїх прав і свобод. Емоційний стан молодих людей, їх переживання та мотивації під час війни можуть суттєво вплинути на їх готовність до громадських дій. У кризові часи молодь часто стає ініціатором нових ідей та проектів, що можуть допомогти їхнім громадам подолати труднощі. Ці фактори формують не лише індивідуальні рішення, а й колективні дії, які можуть суттєво змінити соціальний ландшафт в умовах війни [12; 13].

Сучасна вітчизняна наука виробила різноманітні підходи до вивчення феномену громадянської активності молоді, акцентуючи увагу на соціально-економічних, політичних і духовних чинниках

самоорганізації. Внесок в дослідження громадянської активності молоді в українському суспільстві зроблено багатьма науковцями. У працях таких дослідників, як В. Андрущенко, О. Бабкіна, В. Бакіров та інших, аналізуються соціально-економічні, політичні та духовні чинники, які впливають на активність молоді в умовах кризи. Питання політичної комунікації в мережі аналізують С. Барматова, С. Гнатюк та Д. Дубов, які вивчають, як молодь використовує цифрові платформи для активізації своїх дій під час війни. Соціальний аспект активності молоді розглядається у контексті здатності впливати на політичні рішення та участі в суспільних процесах, що досліджується В. Вороною та С. Войтовичем, Є. Головахою, О. Кучеренком, які акцентують увагу на ролі молоді у формуванні громадянського суспільства під час війни.

Проблеми функціонування інститутів громадянського суспільства та їх вплив на молодіжну активність обговорюють М. Головатий і Н. Отрешко, адже під час війни молодь часто стає ініціатором нових форм активності. Окремі напрямки дослідження включають вивчення феномену громадянської активності через вплив соціальної політики (дослідження А. Арсеєнка) та психолого-педагогічних механізмів, умов і шляхів її формування, як зазначає К. Абульханова-Славська. Соціальний аспект молодіжної активності розглядається в роботах В. Ворони, С. Войтовича. Проблеми функціонування інститутів громадянського суспільства та їх вплив на молодіжну активність досліджуються у працях В. Бебика, Г. Зеленько та інших, що підкреслює важливість синергії між теоретичними концепціями та емпіричними даними в контексті молодіжної активності. Застосування комплексного підходу дозволяє глибше зрозуміти роль молоді у суспільних змінах під час збройних конфліктів.

Громадська активність молоді є важливим об'єктом дослідження, що охоплює різні теоретичні аспекти, які розкривають її природу, форми та фактори впливу у контексті війни. Однією

з ключових теорій є теорія соціальних рухів, розроблена такими авторами, як Ч. Тіллі, Д. Міллс і Р. Дорнбуш. Ця теорія акцентує увагу на колективних діях молодіжних груп, які прагнуть змінити соціальні, економічні або політичні умови в умовах збройного конфлікту. Соціальні рухи серед молоді часто виникають у відповідь на несправедливість або кризу, мобілізуючи молодих людей навколо спільних цілей, таких як захист прав людини, екологічні ініціативи чи підтримка бійців на фронті. Ч. Тіллі досліджував, як соціальні рухи можуть формувати політичний порядок і змінювати суспільні структури, що особливо актуально для молоді, яка стає активним агентом змін у складних умовах війни, тоді, коли громадська активність молоді виступає як важливий механізм соціальних трансформацій і підтримки демократичних цінностей [8].

Модель громадянської участі, представлена Р. Патнемом, Г. Алмондом і С. Вербою, підкреслює важливість соціальних зв'язків і довіри між молодими людьми для активної участі в суспільних процесах, особливо в умовах війни. Р. Патнем у своїй книзі "Bowling Alone" зазначає, що зменшення соціальної активності веде до ослаблення демократії, в той час як активність у громадах підвищує рівень громадянської відповідальності [5]. У контексті молодіжної участі, теорія Дж. Меркі та Л. Сандерс розглядає різні форми активності, включаючи волонтерство та молодіжні ініціативи.

Дж. Меркі підкреслює, що участь молоді може бути як формальною, так і неформальною, і що саме молоді люди часто стають рушійною силою змін під час криз.

У час війни молодь активно залучається до волонтерських програм, підтримує свої громади та організовує ініціативи, спрямовані на допомогу постраждалим. Ця активність не лише сприяє соціальному згуртуванню, але й формує нові моделі взаємодії між молодими людьми та суспільством, що є важливим аспектом для підтримки демократичних цінностей у складні часи.

Концепція громадянської відповідальності, розроблена Дж. Локком і Дж. Роулзом, акцентує на етичних зобов'язаннях молоді перед суспільством, особливо в умовах війни. Вони стверджують, що активна участь у політичних процесах є необхідною для забезпечення справедливості та захисту прав людини. У час кризи та суспільної нестабільності, молодь стає важливим агентом змін, активно залучаючись до громадських ініціатив і волонтерських програм [6]. Теорія активізму, яку досліджують сучасні активісти, зокрема Г. Тунберг, акцентує на практичних діях, спрямованих на вирішення соціальних, економічних або екологічних проблем. Г. Тунберг демонструє, як молодь може стати двигуном змін через організацію масових акцій та використання соціальних медіа для поширення інформації та мобілізації однолітків. У час війни ці практики набувають особливого значення, оскільки молоді люди активно використовують свої платформи для підтримки гуманітарних ініціатив, організації протестів та вираження солідарності з тими, хто постраждав від конфлікту. У такому випадку можемо фіксувати, що громадянська активність молоді стає ключовим елементом у боротьбі за справедливість і захист прав людини у кризові часи [7].

Громадянська активність молоді є багатогранним предметом дослідження, що охоплює різноманітні теоретичні аспекти, які допомагають зрозуміти її природу, форми та фактори впливу в умовах війни. Теорія політичної участі, запропонована С. Вербою і Г. Алмондом, досліджує способи, якими молоді люди можуть брати участь у політичному житті, включаючи голосування, участь у мітингах і громадських слуханнях. Автори акцентують на важливості політичної культури для стимулювання активності молоді, яка в кризові часи стає особливо активною у вимозі змін [1]. Інша важлива концепція – теорія громадянства, де Т. Джадт і Б. Андерсон вивчають, як ідентичність та належність до певної спільноти формують громадянську активність молоді. Т. Джадт

обговорює вплив історичних контекстів на розуміння громадянства, вказуючи на те, як війна може змінити сприйняття активності серед молоді. Б. Андерсон аналізує, як уявні спільноти формують політичне життя, підкреслюючи, що під час конфлікту молодь часто знаходить нові способи самоорганізації та мобілізації навколо спільних цілей, що сприяє їх активній участі у соціальних рухах і ініціативах. А отже, громадянська активність молоді в часи війни стає важливим індикатором соціальних змін і політичної свідомості.

Концепція соціального капіталу, розроблена Р. Патнемом і П. Бурдьє, є важливою для розуміння громадянської активності молоді в умовах війни. Соціальний капітал відноситься до мережі соціальних зв'язків, які сприяють кооперації та активності, що є критично важливим у кризові часи [2]. Р. Патнем підкреслює, що високий рівень соціального капіталу може підвищити рівень громадянської активності та участі в демократичних процесах, що особливо актуально для молоді, яка шукає способи підтримки своїх спільнот під час збройного конфлікту. Теорія колективної дії, представлена М. Ольсоном, пояснює, чому молоді люди, хоча й мають інтерес до колективних дій, часто не беруть у них участі. Ця теорія допомагає зрозуміти, чому деякі групи молоді стають активними в умовах війни, в той час як інші залишаються пасивними. У ситуаціях, коли колективні дії можуть призвести до значних змін, молодь часто знаходить нові способи організації та мобілізації, долаючи бар'єри, які зазвичай стримують участь. Таким чином, розуміння соціального капіталу і теорії колективної дії є ключовими для аналізу активності молоді у часи війни та їхнього внеску в соціальні зміни [5].

Концепція «активного громадянства», розроблена Дж. Сканланом і І. В. Бурнсом, є особливо актуальною для розуміння громадянської активності молоді в умовах війни. Автори акцентують на необхідності активного залучення молодих людей у процеси прийняття рішень, вважаючи, що активне громадянство

передбачає не лише участь у голосуванні, а й активну участь у місцевих ініціативах, волонтерстві та соціальних рухах [3].

Аналіз емпіричних даних дає підстави вважати, що молодь часто стає рушійною силою змін, організовуючи різноманітні акції підтримки, гуманітарні ініціативи та заходи, спрямовані на допомогу постраждалим. Це свідчить про те, що молоді люди не лише прагнуть бути почутими, але й активно впливають на свою громаду.

Феміністична теорія громадянської активності, представлена Н. Фрейзер і Дж. Батлер, також має важливе значення в контексті молодіжної участі. Вона досліджує, як гендерні аспекти впливають на участь у суспільних процесах, підкреслюючи, що молоді жінки можуть стати активними агентами змін у боротьбі за свої права та рівність. Під час війни, коли соціальні та політичні структури зазнають змін, молодь, зокрема молоді жінки, може відігравати ключову роль у просуванні ідей рівності та справедливості, формуючи нові моделі активності та залучення в суспільство [4].

З іншого боку, концепція екологічного активізму, яку представляють Б. Макіббен і Г. Тунберг, фокусується на екологічних рухах, що прагнуть боротися з кліматичними змінами та захищати навколишнє середовище. У контексті війни молодь не лише стикається з наслідками конфлікту, але й активно залучається до екологічних ініціатив, підвищуючи обізнаність про екологічні проблеми, які можуть загострюватися в умовах криз. Обидва автори акцентують увагу на важливості молодіжного активізму для привернення уваги до екологічних викликів, які постають перед суспільством у часи війни. Молодь стає важливим голосом у боротьбі за екологічну справедливість, вимагаючи від урядів та міжнародних організацій відповідальних дій.

Громадянська активність молоді є складним і багатогранним явищем, що охоплює різні теоретичні аспекти, які допомагають глибше зрозуміти її при-

роду та вплив на суспільство в умовах війни. Теорія демократичного активізму, розроблена Л. Даймондом і К. Керром, досліджує, як активність молодих громадян може підтримувати і зміцнювати демократичні процеси. Л. Даймонд підкреслює важливість участі у демократичних процесах для забезпечення стабільності та ефективності демократії, що стає особливо актуальним у кризові часи, коли молодь може виступати на захист своїх прав та цінностей. Концепція «громадянської протидії», представлена С. Беван і К. Костелло, фокусується на активності молоді, яка виступає проти несправедливих або репресивних політик. У час війни молодь активно бере участь у мирних протестах, кампаніях з прав людини та ініціативах, спрямованих на досягнення соціальних змін. Ця активність не лише сприяє формуванню нових соціальних норм, але й підсилює голос молоді в політичному житті, надаючи їй можливість бути агентами змін у своїх громадах. Таким чином, молодіжна громадянська активність під час війни виступає важливим фактором у формуванні демократичного суспільства та захисту прав людини.

Теорія трансформаційної активності, розроблена П. Дейвісом та Дж. Дорном, досліджує, як активність молоді може призводити до значних соціальних змін і трансформацій у суспільстві, особливо в умовах війни. Дослідники стверджують, що активність, зосереджена на соціальних питаннях, здатна викликати глибокі зміни у структурах влади. У часи конфлікту молодь часто виступає ініціатором змін, організовуючи акції, спрямовані на відстоювання прав людини та соціальної справедливості. Концепція електронного активізму, яку представляє К. Грін, також має важливе значення для розуміння молодіжної активності в час війни. У центрі уваги – роль соціальних медіа та технологій в організації активістських рухів, акцентуючи на тому, як електронні платформи можуть сприяти мобілізації та комунікації між активістами. У кризові часи молодь використовує соціальні медіа для обміну інформацією, координації дій та

підвищення видимості своїх ініціатив, що значно збільшує їхній вплив на суспільство. Таким чином, поєднання трансформаційної активності та електронного активізму дозволяє молоді не лише реагувати на виклики війни, але й ініціювати зміни, формуючи нові суспільні норми та сприяючи розвитку демократичних цінностей у своїх спільнотах.

Теорія культурного активізму, розроблена Г. Хадсоном і Т. Мітчеллом, є ключовим аспектом для розуміння громадської активності. Автори досліджують, як культура і мистецтво можуть слугувати потужними інструментами активізму, особливо в умовах кризових ситуацій. І справді, у часи конфлікту культурні практики здатні підвищувати обізнаність про соціальні проблеми, залучаючи нові аудиторії до активних дій.

Молодь використовує мистецтво, музику, театри та інші форми культурного вираження для привернення уваги до важливих питань, таких як права людини, соціальна справедливість та екологічні виклики. Наприклад, художні акції, концерти та театральні вистави можуть стати платформами для висловлення протесту проти несправедливості та репресій, а також для підтримки постраждалих від війни. Таким чином, культурний активізм молоді виступає не лише як форма вираження, але й як важливий механізм мобілізації суспільства для досягнення соціальних змін. У час війни цей активізм стає особливо актуальним, оскільки допомагає формувати нові ідеї та цінності, що сприяють розвитку демократичного суспільства в умовах нестабільності.

Концепція «активізму знизу», запропонована Е. Дефенбахом і Д. Грінфілдом, також має велике значення в контексті дослідження молодіжної активності. Вона акцентує увагу на важливості місцевих ініціатив, підкреслюючи, що зміни можуть починатися з маленьких, локальних проєктів, які поступово впливають на ширше суспільство. Молодь, залучаючи свої спільноти в місцеві акції, може створювати потужний ефект на національному рівні, формуючи нові соціальні норми та зміцнюючи солідар-

ність. Таким чином, поєднання культурного активізму та «активізму знизу» дозволяє молоді не лише реагувати на виклики війни, але й активно формувати нові ідеї та рішення, що сприяють розвитку демократичних цінностей і соціальної справедливості у суспільстві.

Крім того, концепція міжсекторального партнерства, розроблена К. Хаасом і М. Д. Меллоу, є надзвичайно актуальною для розуміння громадської активності молоді у час війни. Ця концепція досліджує співпрацю між державними, приватними та громадськими секторами для вирішення соціальних проблем, що набуває особливого значення в умовах збройного конфлікту. У часи кризи молодь часто виступає ініціатором таких партнерств, об'єднуючи зусилля різних секторів для забезпечення допомоги постраждалим, реалізації гуманітарних проєктів та підтримки місцевих громад. К. Хаас і М. Д. Меллоу вважають, що таке партнерство може сприяти більш ефективному вирішенню проблем через об'єднання ресурсів і експертизи, що є надзвичайно важливим у контексті обмежених можливостей, з якими стикаються громади під час війни. Таким чином, молодіжні ініціативи, які формують міжсекторальні партнерства, можуть створювати нові можливості для співпраці, розширюючи горизонти активності та впливаючи на соціальні зміни. Це не лише підвищує ефективність вирішення проблем, але й сприяє формуванню нових соціальних зв'язків та розвитку громадянського суспільства в умовах війни.

У процесі дослідження було виявлено, що молодь не лише реагує на виклики збройного конфлікту, але й активно формує нові ідеї та ініціативи, використовуючи різноманітні інструменти активізму. Теоретичні концепції, такі як культурний активізм, демократичний активізм та міжсекторальне партнерство, значною мірою пояснюють способи, якими молодь мобілізується для вирішення соціальних проблем під час війни. Емпіричні дані підтверджують ці теорії, демонструючи, як молодь використовує соціальні медіа та локальні

ініціативи для підвищення обізнаності та залучення до активних дій.

Концепція «активізму знизу» акцентує увагу на значущості малих, локальних проєктів і ініціатив, які мають потенціал для створення масштабного впливу на суспільство. У контексті громадської активності молоді це означає, що навіть невеликі дії можуть призвести до значних змін, якщо вони правильно скоординовані та підтримані місцевими спільнотами. Коли молодь залучає свої громади до участі в таких ініціативах, вона не лише підвищує рівень обізнаності про важливі соціальні питання, але й формує відчуття спільності та солідарності. Це може включати організацію заходів, таких як екологічні акції, культурні фестивалі, волонтерські програми або кампанії на захист прав людини. Ці ініціативи часто служать каталізатором для ширшого суспільного руху, оскільки вони можуть привернути увагу медіа, залучити нових учасників і створити платформу для обговорення важливих тем. У результаті, локальні проєкти

можуть стати основою для національних кампаній, сприяючи соціальним змінам на більш масштабному рівні. Зрештою, «активізм знизу» демонструє, що молодь, запускаючи маленькі, але значущі ініціативи, здатна з часом створювати потужний ефект, який має потенціал вплинути на політичні, економічні та соціальні структури в країні.

Співпраця між державними, приватними та громадськими секторами є ключовою для ефективного вирішення соціальних проблем під час війни, адже міжсекторальне партнерство дозволяє об'єднувати ресурси і експертизу, що сприяє більшій ефективності молодіжних ініціатив.

Узагальнюючи, громадська активність молоді у час війни є важливим чинником формування демократичного суспільства, розвитку активного громадянства та досягнення соціальних змін. Розуміння синергії між теоретичними концепціями та емпіричними даними відкриває нові перспективи для подальших досліджень у цій галузі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Almond G. A., Verba S. The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations. Princeton : Princeton University Press, 1963.
2. Bourdieu P. Outline of a Theory of Practice. Cambridge: Cambridge University Press. 1977.
3. Foucault, M. The History of Sexuality. Volume 1: An Introduction. New York : Pantheon Books, 1976.
4. Fraser N. Justice Interruptus: Critical Reflections on the 'Postsocialist' Condition. New York : Routledge, 1997.
5. Putnam R. D. Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community. New York : Simon & Schuster, 2000.
6. Rawls J. A Theory of Justice. Cambridge : Harvard University Press, 1971.
7. Thunberg G. No One Is Too Small to Make a Difference. London : Penguin Books, 2019.
8. Tilly C. Social Movements, 1768–2004. Boulder : Paradigm Publishers, 2004.
9. Бурін О. М. Проблеми впровадження концепції локальної демократії в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток* : електронний журнал. 2014. № 9. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=752>.
10. Гресько О. В. Роль і місце громадянської активності у процесі створення новин. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2015. № 2 (22). С. 76–80.
11. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку : монографія / ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2013. 536 с.
12. Лацуба М. В., Старосольська С. П., Сидоренко Д. В. Громадські і благодійні організації в Україні. Реєстрація та діяльність. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 148 с.
13. Шайгородський Ю. Ж., Андрійчук Т. С., Дідух А. Я. Влада і суспільство: діалог через громадські ради : монографія. Київ : Паливода, 2011. 148 с.

REFERENCES:

1. Almond, G. A., & Verba, S. (1963). *The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. Princeton: Princeton University Press.
2. Bourdieu, P. (1977). *Outline of a Theory of Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Foucault, M. (1976). *The History of Sexuality, Volume 1: An Introduction*. New York: Pantheon Books.
4. Fraser, N. (1997). *Justice Interruptus: Critical Reflections on the 'Postsocialist' Condition*. New York: Routledge.
5. Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
6. Rawls, J. (1971). *A Theory of Justice*. Cambridge: Harvard University Press.
7. Thunberg, G. (2019). *No One Is Too Small to Make a Difference*. London: Penguin Books.
8. Tilly, C. (2004). *Social Movements, 1768–2004*. Boulder: Paradigm Publishers.
9. Burin, O. M. (2014). Problemy vprovadzhennya kontseptsiyi lokalnoyi demokratiyi v Ukrayini [Problems of implementing the concept of local democracy in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok. Elektronnyy zhurnal*. No. 9. Retrieved from: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=752> [in Ukrainian].
10. Hresko O. V. (2015). Rol i mistse hromadyanskoyi aktyvnosti u protsesi stvorenniya novyn [The role and place of civic activity in the process of creating news]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Sotsialni komunikatsiyi*. No. 2 (22). S. 76–80 [in Ukrainian].
11. Trebina M. P. (ed.). (2013). *Hromadyanske suspilstvo: politychni ta sotsialno-pravovi problemy rozvytku: monohrafiya* [Civil society: political and socio-legal development problems: monograph]. Kharkiv: Pravo. 536 p. [in Ukrainian].
12. Latsyba M. V., Starosolska S. P., Sydorenko D. V. (2019). *Hromadski i blahodiini orhanyzatsii v Ukraini. Reiestratsiya ta diyalnist* [Public and charitable organizations in Ukraine. Registration and activities]. Kyiv: TOV "Ahentstvo "Ukrayina". 148 p. [in Ukrainian].
13. Shaihorodskiy Yu. Zh., Andriichuk T. S., Didukh A. Ya. (2011). *Vlada i suspilstvo: dialoh cherez hromadski rady: monohrafiya* [Government and society: dialogue through public councils: monograph]. Kyiv: Palivoda. 148 p. [in Ukrainian].